Τι είναι επανάσταση: για έναν επαναπροσδιορισμό του όρου

Νώντας Σκυφτούλης

Χωρίς παρεξήγηση, η Ελλάδα είναι η χώρα με τους περισσότερους κατά κεφαλήν «επαναστάτες» στον κόσμο, τουλάχιστον τα τελευταία 38 χρόνια. Αυτός είναι και ο λόγος που η φιλολογία στη χώρα γύρω από τον όρο «επανάσταση» είναι τέτοιας έκτασης που, δεν υπάρχει… Παραφρασμένο μεν αλλά εύστοχο το ακόλουθο διαδεδομένο αίνιγμα: Υπάρχουν δύο πόρτες. Μέσα από τη μία μιλάνε για επανάσταση, μέσα από την άλλη γίνεται επανάσταση. Ο έλληνας «επαναστάτης» θα ανοίξει την πρώτη πόρτα. Αυτά ισχύουν για τον μικρόκοσμο των «επαναστατών» και λιγότερο για το σύνολο της κοινωνίας. Συνέπεια αυτής της συλλογιστικής είναι και οι επικλήσεις των διαφόρων υποκειμένων που θα συνοδεύσουν την «επανάσταση» είτε ως τράκτορες είτε καθοδηγούμενοι τυπικώς ή ατύπως από τους φορείς της «επανάστασης». «Η εργατική τάξη θα ηγηθεί της επανάστασης», «…και θα κάνει την κοινωνική ανατροπή», ενώ μια πρόσφατη αφίσα διαπίστωνε με σιγουριά ότι γνώριζε ποιος θα συντρίψει τον φασισμό: «οι εργάτες», έγραφε με κεφαλαία, λες και γινόταν προς εξευμενισμό. Παραδείγματα για να κάνουμε πιο θεαματική τη φαιδρότητα.

Με αυτόν τον τρόπο απαλλάσσονται οι «επαναστάτες» από το επώδυνο κόστος να μπουν στο ρυθμό της πραγματικής επαναστατικής διαδικασίας και με αυτόν τον τρόπο επίσης μεγαλώνουν συνειδητά την απόσταση ανάμεσα στον εαυτό τους και στην επανάσταση, υπαρξιακά και πολιτικά. Αυτή λοιπόν η φενάκη, η ψευδής συνείδηση, δεν μας αφορά και κάνουμε αυτές τις επισημάνσεις επειδή δεν σκοπεύουμε να παρατήσουμε την επανάσταση στην υποκρισία, αλλά να την αποκαταστήσουμε, και αποκατάσταση σημαίνει την πρακτική και κοινωνική της επιβεβαίωση. Από την ιστορική και τωρινή διαδικασία το μέγα συμπέρασμα είναι ότι στις εξεγέρσεις και στις επαναστάσεις απουσιάζουν εκκωφαντικά οι «επαναστάτες». Μην πάτε μακριά, ο

Δεκέμβρης και το Σύνταγμα είναι χαρακτηριστικές περιπτώσεις. Τέλος πάντων μπορεί να πρόκειται και για αγοραφοβία.

Ζούμε, λοιπόν, στην εποχή νέων επαναστάσεων και ο επαναπροσδιορισμός των συνακόλουθων εννοιών καθίσταται αναγκαίος. *Επανάσταση σημαίνει την απόσπαση από τον εχθρό μέρους ή όλου του χώρου και του χρόνου. Η εδαφικοποίηση του νέου χώρου και η επικράτηση των καινούργιων αξιών και σημασιών όσον αφορά τη νέα χρονικότητα της ζωής*. Αν αυτά δεν συμβούν, θα πρόκειται για μισή επανάσταση σαν αυτές που έγιναν στο παρελθόν. Και όποιος κάνει μισές επαναστάσεις σκάβει το λάκκο του, αν και αυτό το είπε κάποιος που έκανε ολόκληρη επανάσταση, αλλά φρόντισε να εδαφικοποιήσει το σχέδιό του, 200 χρόνια πριν, σε εχθρικό έδαφος. Για τον Σαιν Ζυστ πρόκειται.

Στην σημερινή ρευστότητα ήδη έχει ξεκινήσει η πολιτική της επανάστασης. Βασικός μάρτυρας είναι το ίδιο το περιεχόμενο της σημερινής πολιτικής στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη, που είχε προ πολλού κάνει την εμφάνισή της και φαινόταν σε μας παράξενη και απολιτική. Ο λόγος ήταν η αμεσότητα με την οποία εκφράζεται η πολιτική όχι μόνο στις προτάσεις αλλά και στη διάθεση εφαρμογής των προτάσεων εδώ και τώρα. Όσοι είχαμε θητεύσει στην ιδεολογία των μεταβατικών προγραμμάτων ή προσταγμάτων θεωρούσαμε αποσπασματικές τις όποιες προτάσεις για άμεση εφαρμογή μιας νέας αντικαπιταλιστικής προοπτικής σε πολλά επίπεδα. Η απάθεια λοιπόν της αναμονής τελείωσε. Ήρθε η ώρα της εφαρμογής των προτάσεων. Της κατάργησης της μισθωτής εργασίας, της αλλαγής του τρόπου παραγωγής και διανομής, της αλλαγής των σχέσεων παραγωγής, για να ξεκινήσουμε από τα εύκολα. Στο πνεύμα του συνεργατισμού, οι μικροί, μικτοί, ευέλικτοι συνεταιρισμοί αγροτικής παραγωγής αλλά και στο επίπεδο κατασκευών αντίστοιχοι συνεταιρισμοί είναι μια άμεση εφικτότητα. Η επέκταση σε επίπεδο βιομηχανικής παραγωγής των συνεταιρισμών (κολλεκτίβων) θα ενισχύσει και θα διευρύνει την νέα οριζόντια οικονομία της ισότητας. Τα δίκτυα διανομής που ήδη έχουν κάνει την εμφάνισή τους μπορούν να αναιρέσουν τη μεσολάβηση των μεσαζόντων. Η Ενέργεια, τα Κοινά αγαθά,

αποτελούν ευρύτατο πεδίο μιας νέας διαχείρισης και οργάνωσης στην κατεύθυνση του δημόσιου και κοινωνικού χαρακτήρα της χρήσης τους αλλά και της ιδιοκτησίας, με την ανάληψη της διαχείρισης από συνεργατικούς κοινωνικούς συνεταιρισμούς .Όλο αυτό το έδαφος των αυτοθεσμίσεων είναι που θα υπερασπιστούμε με κάθε τρόπο και τότε θα έρθει η στιγμή που θα πούμε μεγαλοφώνως ότι δεν μπορούμε να επιστρέψουμε από την υλική πραγματικότητα που έχουμε δημιουργήσει.

Αν έρθει τότε η φωτιά καλοδεχούμενη, εμείς στην εμπειρία του κλειστού δεν ξαναμπαίνουμε.

Περιοδικό Βαβυλωνία #Τεύχος 8